

**ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO**

**TURIZAM NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO U PERIODU
OD 2010. DO 2015. GODINE**

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl.ing.građ.

Sarajevo, maj/svibanj 2016. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl.ing.građ.

Koordinacija i obrada:

Sektor za planiranje društveno-ekonomskog razvoja

Pomoćnica direktora:

mr. sc. Maida Fetahagić

Šef službe za istraživanje i razvoj:

Emina Kašmo, dipl.ecc.

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:

Ermina Čatić, dipl.ecc.

Priprema i obrada:

Amsal Sobo, dipl.ecc

Nihada Smajić, ekonomski tehničar

Edin Trgo, IT

Sadržaj

Uvodne napomene	3
1. Smještajni kapaciteti.....	4
1.1. Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica).....	4
1.2. Broj soba.....	5
1.3. Broj ležaja.....	6
2. Turisti.....	8
2.1. Broj domaćih turista	8
2.2. Broj stranih turista	9
2.3. Ukupan broj turista	10
3. Noćenja.....	12
3.1. Broj noćenja domaćih turista	12
3.2. Broj noćenja stranih turista.....	13
3.3. Ukupan broj noćenja.....	14
4. Iskorištenost kapaciteta i prosječna dužina boravka.....	16
5. Uporedni pokazatelji.....	18
5.1. Uporedni pregled stopa rasta pokazatelja turizma.....	19
6. Ocjena 2014.....	21
Pregled tabela	23
Pregled grafova.....	23

Uvodne napomene

U skladu sa Programom rada Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, odnosno Sektora za planiranje društveno-ekonomskog razvoja, pripremljen je materijal "Turizam na području Kantona Sarajevo u periodu od 2010. do 2015. godine".

Materijal sadrži: uvodne napomene, podatke o smještajnim kapacitetima, turistima, noćenjima, iskorištenosti kapaciteta i prosječnoj dužini boravka turista, uporedne pokazatelje, ocjenu turizma 2015., kao i pregled tabela i grafova.

Svaki od ovih elemenata daje se za svaku godinu od 2010. do 2015. godine, kao i za nivo općina, Grada i Kantona Sarajevo.

Date su i strukture, indeksi i komparacije.

U općini Ilijaš nisu evidentirani turistički kapaciteti za period od 2010. do 2015. godine.

Za izradu materijala korišteni su Bilteni Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo i dokumentacija Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo.

1. Smještajni kapaciteti

1.1. Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)

Na području Kantona Sarajevo, krajem 2015. godine, postoji 95 poslovnih jedinica sa smještajnim kapacitetima. To je za 34 poslovnih jedinica više nego 2010. godine, što rezultira prosječnom stopom rasta od 9,3%.

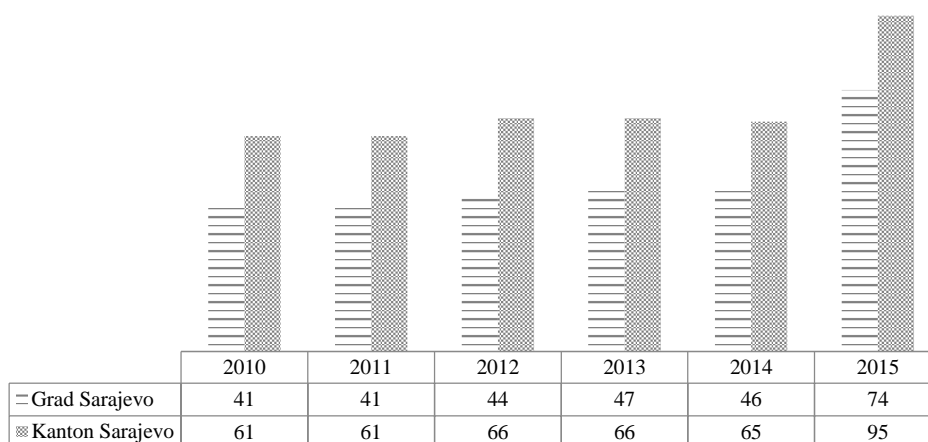
Posmatrajući osam kantonalnih općina (u Ilijašu nema evidentiranih poslovnih jedinica) broj poslovnih jedinica u 2015. godini se kreće od 1-46. Najviše je poslovnih jedinica u općinama Stari Grad, 46, odnosno Ilidža i Centar, 14. Njihovo učešće u ukupnom broju poslovnih jedinica Kantona iznosi 48,4% Stari Grad, odnosno po 14,7% Ilidža i Centar, a najmanje ih je u Hadžićima, 1,1%.

U periodu od 2010. do 2015. najveći rast poslovnih jedinica ima općina Stari Grad, 23,5%. U 2015. u Gradu Sarajevu smješteno je 77,9% poslovnih jedinica, a prosječna godišnja stopa rasta od 2010. do 2015. godine je 12,5%.

Tabela 1. Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)

Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015	Indeks 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Stari Grad	16	17	22	24	24	46	23,5	287,5
Centar	11	9	10	10	9	14	4,9	127,3
Novo Sarajevo	5	6	5	5	5	5	0,0	100,0
Novi Grad	9	9	7	8	8	9	0,0	100,0
Grad Sarajevo	41	41	44	47	46	74	12,5	180,5
Ilidža	16	16	18	15	16	14	-2,6	87,5
Vogošća	2	2	2	2	1	3	8,4	150,0
Hadžići	1	1	1			1	0,0	100,0
Ilijaš								
Trnovo	1	1	1	2	2	3	24,6	300,0
Kanton Sarajevo	61	61	66	66	65	95	9,3	155,7

Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)

Graf 1.

Tabela 2. Smještajni kapaciteti (poslovne jedinice) - struktura (%)

Općina	Godina					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stari Grad	26,2	27,9	33,3	36,4	36,9	48,4
Centar	18,0	14,8	15,2	15,2	13,8	14,7
Novo Sarajevo	8,2	9,8	7,6	7,6	7,7	5,3
Novi Grad	14,8	14,8	10,6	12,1	12,3	9,5
Grad Sarajevo	67,2	67,2	66,7	71,2	70,8	77,9
Ilidža	26,2	26,2	27,3	22,7	24,6	14,7
Vogošća	3,3	3,3	3,0	3,0	1,5	3,2
Hadžići	1,6	1,6	1,5	0,0	0,0	1,1
Ilijaš	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trnovo	1,6	1,6	1,5	3,0	3,1	3,2
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.2. Broj soba

Kanton Sarajevo u 2015. godini, u smještajnim kapacitetima raspolaže sa 3.261 soba, što je 371 soba, odnosno 12,8% više nego 2010. godine.

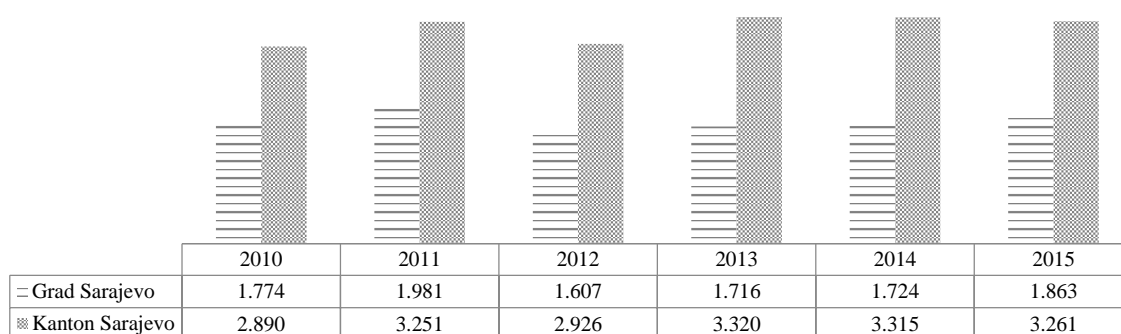
Najveći broj soba je na općini Ilidža, 1.074, čije je učešće u ukupnom broju soba Kantona 32,9%. Najmanje soba je u općini Hadžići, 18, odnosno učešće od 0,6%. U periodu od 2010. do 2015. broj soba u Kantonu Sarajevo je rastao prosječno godišnje za 2,4%. Najveću stopu rasta u posmatranom periodu ima općina Trnovo 16,6%, zatim Novo Sarajevo 13,5%, dok se u općinama Novi Grad, Hadžići i Centar broj soba smanjio i to po stopi od 17,1% u Novom Gradu, 14,3% u Hadžićima, odnosno 4,0% u Centru.

Učešće soba u smještajnim kapacitetima Grada u ukupnom broju raspoloživih soba Kantona Sarajevo 2015. godine je 57,1%. Učešće soba sa područja gradskih općina u ukupnom broju soba KS smanjuje se u toku posmatranog perioda, međutim u 2015. je ponovo došlo do rasta što je rezultiralo prosječnom stopom rasta od 1%.

Tabela 3. Broj soba

Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015	Indeks 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Stari Grad	527	541	604	647	647	865	10,4	164,1
Centar	431	428	404	418	428	351	-4,0	81,4
Novo Sarajevo	220	422	430	432	430	414	13,5	188,2
Novi Grad	596	590	169	219	219	233	-17,1	39,1
Grad Sarajevo	1.774	1.981	1.607	1.716	1.724	1.863	1,0	105,0
Ilidža	888	1.042	1.090	1.393	1.464	1.074	3,9	120,9
Vogošća	119	119	119	123	40	155	5,4	130,3
Hadžići	39	39	40			18	-14,3	46,2
Ilijaš								
Trnovo	70	70	70	88	87	151	16,6	215,7
Kanton Sarajevo	2.890	3.251	2.926	3.320	3.315	3.261	2,4	112,8

Broj soba

Graf 2.

Tabela 4. Broj soba - struktura (%)

Općina	Godina					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stari Grad	18,2	16,6	20,6	19,5	19,5	26,5
Centar	14,9	13,2	13,8	12,6	12,9	10,8
Novo Sarajevo	7,6	13,0	14,7	13,0	13,0	12,7
Novi Grad	20,6	18,1	5,8	6,6	6,6	7,1
Grad Sarajevo	61,4	60,9	54,9	51,7	52,0	57,1
Ilidža	30,7	32,1	37,3	42,0	44,2	32,9
Vogošća	4,1	3,7	4,1	3,7	1,2	4,8
Hadžići	1,3	1,2	1,4	0,0	0,0	0,6
Ilijaš	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trnovo	2,4	2,2	2,4	2,7	2,6	4,6
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1.3. Broj ležaja

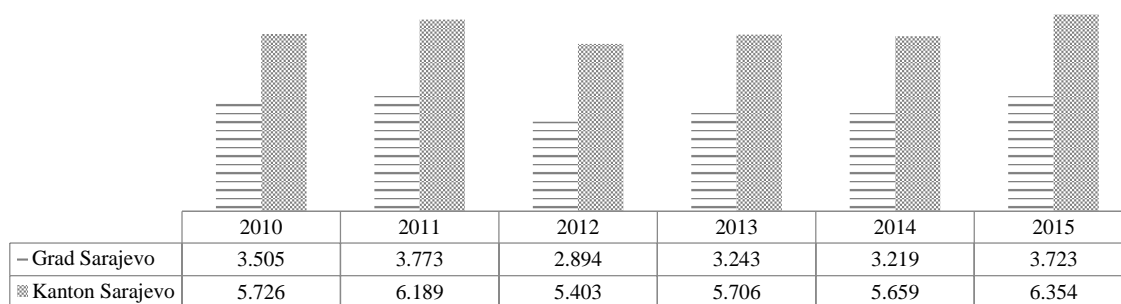
Kanton Sarajevo u 2015. godini, u smještajnim kapacitetima ima 6.354 ležaja. U Kantonu u odnosu na 2010. godinu, broj ležaja se povećao za 628 (11,0%), u odnosu na raniji posmatrani period, kada je uočen rast broja ležaja prosječno godišnje po stopi od 2,1%. U 2015. najveći broj ležaja je na općini Ilidža, 1.993, čije učešće u ukupnom broju ležaja Kantona iznosi 31,6%, zatim u općini Stari Grad koja raspolaže sa 1.805 ležaja i učestvuje u ukupnom broju ležaja Kantona sa 28,4%.

Grad Sarajevo u 2015. godini u smještajnim kapacitetima raspolaže sa 3.723 ležaja, što je 58,6% od ukupnog broja ležaja KS. U posmatranom periodu broj ležaja povećao se godišnje po stopi od 1,2%.

Tabela 5. Broj ležaja

Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015	Indeks 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Stari Grad	903	923	1.083	1.182	1.138	1.805	14,9	199,9
Centar	722	697	775	798	792	623	-2,9	86,3
Novo Sarajevo	372	664	651	758	784	747	15,0	200,8
Novi Grad	1.508	1.489	385	505	505	548	-18,3	36,3
Grad Sarajevo	3.505	3.773	2.894	3.243	3.219	3.723	1,2	106,2
Ilidža	1.672	1.867	1.945	2.053	2.170	1.993	3,6	119,2
Vogošća	231	231	231	230	90	287	4,4	124,2
Hadžići	105	105	120			68	-8,3	64,8
Ilijaš								
Trnovo	213	213	213	180	180	283	5,8	132,9
Kanton Sarajevo	5.726	6.189	5.403	5.706	5.659	6.354	2,1	111,0

Broj ležaja

Graf 3.

Tabela 6. Broj ležaja - struktura (%)

Općina	Godina					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stari Grad	15,8	14,9	20,0	20,7	20,1	28,4
Centar	12,6	11,3	14,3	14,0	14,0	9,8
Novo Sarajevo	6,5	10,7	12,0	13,3	13,9	11,8
Novi Grad	26,3	24,1	7,1	8,9	8,9	8,6
Grad Sarajevo	61,2	61,0	53,6	56,8	56,9	58,6
Ilidža	29,2	30,2	36,0	36,0	38,3	31,4
Vogošća	4,0	3,7	4,3	4,0	1,6	4,5
Hadžići	1,8	1,7	2,2	0,0	0,0	1,1
Ilijaš	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trnovo	3,7	3,4	3,9	3,2	3,2	4,5
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2. Turisti

2.1. Broj domaćih turista

Kanton Sarajevo je u 2015. godini posjetilo 56.192 domaća turista. Najviše domaćih turista je boravilo na općini Ilidža, 20.031, i njihovo učešće u ukupnom broju domaćih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 35,6%. Od ukupnog broja domaćih turista koji su posjetili područje KS, u općini Stari Grad boravilo je 16,1% turista, u Novom Sarajevu boravilo je 13,6%, Trnovo 11,3%, Centru 9,4%, Vogošći 7,2%, Novom Gradu 6,5% i u Hadžićima 0,4%.

U 2010. godini Kanton je posjetilo 44.598 domaćih turista. Najveće učešće domaćih turista u ukupnom broju turista koji su posjetili Kanton imala je općina Ilidža, 38,8%, a najmanje općina Hadžići, 5,1%.

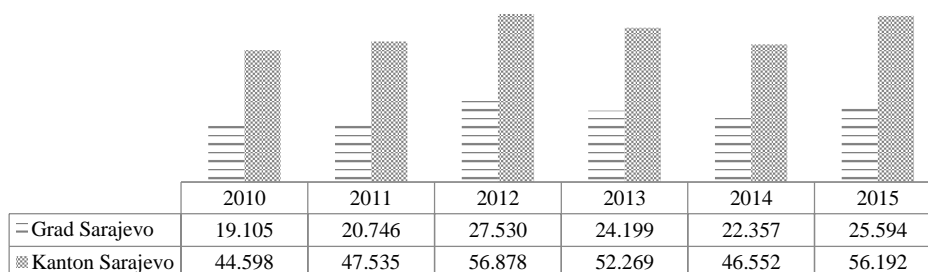
Broj domaćih turista u Kantonu Sarajevo u periodu od 2010. do 2015. godine je rastao prosječno godišnje po stopi od 4,7%, i veći je za 26% u odnosu na 2010. godinu.

Učešće domaćih turista Grada u Kantonu Sarajevo 2015. godine je 45,5%, dok je to učešće 2010. godine iznosilo 38,8%.

Tabela 7. Broj domaćih turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015	Indeks 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Stari Grad	6.645	6.731	6.474	6.884	7.766	9.043	6,4	136,1
Centar	5.521	5.331	4.784	5.056	3.625	5.282	-0,9	95,7
Novo Sarajevo	2.705	4.831	12.832	8.714	7.206	7.633	23,1	282,2
Novi Grad	4.234	3.853	3.440	3.545	3.760	3.636	-3,0	85,9
Grad Sarajevo	19.105	20.746	27.530	24.199	22.357	25.594	6,0	134,0
Ilidža	17.311	19.867	21.454	21.684	19.810	20.031	3,0	115,7
Vogošća	3.481	3.845	4.151	3.457	3.286	4.020	2,9	115,5
Hadžići	2.253	1.159	1.147	598	0	213	-37,6	9,5
Ilijaš					0			
Trnovo	2.448	1.918	2.596	2.331	1.099	6.334	20,9	258,7
Kanton Sarajevo	44.598	47.535	56.878	52.269	46.552	56.192	4,7	126,0

Broj domaćih turista

Graf 4.

Tabela 8. Broj domaćih turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stari Grad	14,9	14,2	11,4	13,2	16,7	16,1
Centar	12,4	11,2	8,4	9,7	7,8	9,4
Novo Sarajevo	6,1	10,2	22,6	16,7	15,5	13,6
Novi Grad	9,5	8,1	6,0	6,8	8,1	6,5
Grad Sarajevo	42,8	43,6	48,4	46,3	48,0	45,5
Ilidža	38,8	41,8	37,7	41,5	42,6	35,6
Vogošća	7,8	8,1	7,3	6,6	7,1	7,2
Hadžići	5,1	2,4	2,0	1,1	0,0	0,4
Ilijaš	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trnovo	5,5	4,0	4,6	4,5	2,4	11,3
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.2. Broj stranih turista

Kanton Sarajevo je u 2015. godini posjetilo 307.979 stranih turista. Najviše stranih turista je boravilo na općini Ilidža, 130.763, i njihovo učešće u ukupnom broju stranih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 42,4%. Od ukupnog broja stranih turista koji su posjetili KS, u Starom Gradu boravilo je 26,4%, u Centru 12,1%, Novom Sarajevu 10,9%, a u Novom Gradu 6,2%.

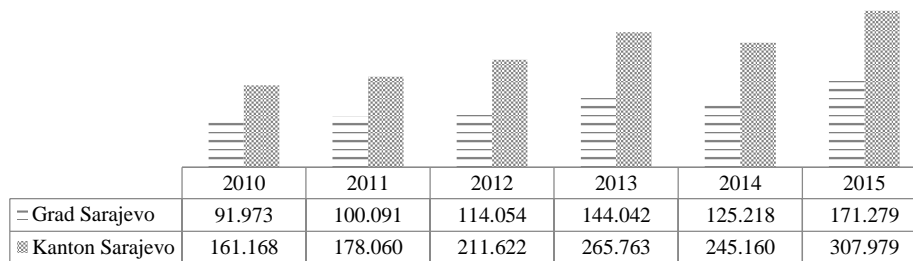
Broj stranih turista koji su posjetili Kanton u 2015. godini bio je veći nego 2010. godine, a stopa rasta u tom periodu iznosi 13,8%.

Učešće stranih turista Grada u Kantonu Sarajevo 2015. godine je 55,6%, dok je to učešće 2010. godine iznosilo 57,1%.

Tabela 9. Broj stranih turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015	Indeks 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Stari Grad	43.511	45.238	48.719	59.840	57.621	81.460	13,4	187,2
Centar	29.887	26.288	24.016	27.575	17.708	37.254	4,5	124,6
Novo Sarajevo	7.423	13.863	27.814	39.474	30.550	33.578	35,2	452,4
Novi Grad	11.152	14.702	13.505	17.153	19.339	18.987	11,2	170,3
Grad Sarajevo	91.973	100.091	114.054	144.042	125.218	171.279	13,2	186,2
Ilidža	63.296	74.096	93.493	117.966	117.270	130.763	15,6	206,6
Vogošća	4.388	2.975	2.727	2.357	1.858	3.680	-3,5	83,9
Hadžići	532	146	428	91	0	345	-8,3	64,8
Ilijaš					0			
Trnovo	979	752	920	1.307	814	1.912	14,3	195,3
Kanton Sarajevo	161.168	178.060	211.622	265.763	245.160	307.979	13,8	191,1

Broj stranih turista

Graf 5.

Tabela 10. Broj stranih turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stari Grad	27,0	25,4	23,0	22,5	23,5	26,4
Centar	18,5	14,8	11,3	10,4	7,2	12,1
Novo Sarajevo	4,6	7,8	13,1	14,9	12,5	10,9
Novi Grad	6,9	8,3	6,4	6,5	7,9	6,2
Grad Sarajevo	57,1	56,2	53,9	54,2	51,1	55,6
Iliđža	39,3	41,6	44,2	44,4	47,8	42,5
Vogošća	2,7	1,7	1,3	0,9	0,8	1,2
Hadžići	0,3	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1
Ilijaš	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trnovo	0,6	0,4	0,4	0,5	0,3	0,6
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.3. Ukupan broj turista

Kanton Sarajevo je u 2015. godini posjetilo ukupno 364.171 turista, što je za 158.405 turista više nego 2010. godine kada je Kanton posjetilo 205.766 turista. Broj turista koji su posjetili Kanton u 2015. godini u odnosu na 2010. godinu povećao se skoro 1,8 puta, a stopa rasta je 12,1%.

Tokom posmatranog perioda najviše turista je boravilo na općini Iliđža, sa tendencijom povećanja učešća u ukupnom broju turista Kantona sa 39,2% u 2010. na 41,4% 2015. godine.

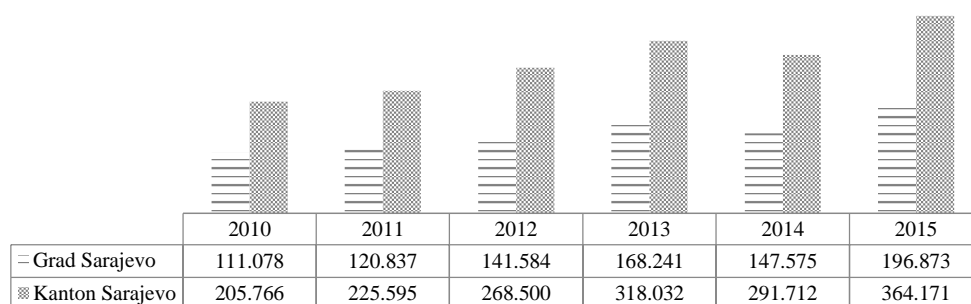
U 2015. godini Grad je posjetilo 196.873 turista što je skoro 1,8 puta više nego u 2010. godini kada je Grad Sarajevo posjetilo 111.078 turista.

Učešće turista Grada u Kantonu Sarajevo 2015. godine je 54,1%, što je nazatno povećanje u odnosu na 2010.

Tabela 11. Ukupan broj turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015	Indeks 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Stari Grad	50.156	51.969	55.193	66.724	65.387	90.503	12,5	180,4
Centar	35.408	31.619	28.800	32.631	21.333	42.536	3,7	120,1
Novo Sarajevo	10.128	18.694	40.646	48.188	37.756	41.211	32,4	406,9
Novi Grad	15.386	18.555	16.945	20.698	23.099	22.623	8,0	147,0
Grad Sarajevo	111.078	120.837	141.584	168.241	147.575	196.873	12,1	177,2
Ilidža	80.607	93.963	114.947	139.650	137.080	150.794	13,3	187,1
Vogošća	7.869	6.820	6.878	5.814	5.144	7.700	-0,4	97,9
Hadžići	2.785	1.305	1.575	689	0	558	-27,5	20,0
Ilijaš					0	0		
Trnovo	3.427	2.670	3.516	3.638	1.913	8.246	19,2	240,6
Kanton Sarajevo	205.766	225.595	268.500	318.032	291.712	364.171	12,1	177,0

Ukupan broj turista

Graf 6.

Tabela 12. Ukupan broj turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stari Grad	24,4	23,0	20,6	21,0	22,4	24,9
Centar	17,2	14,0	10,7	10,3	7,3	11,7
Novo Sarajevo	4,9	8,3	15,1	15,2	12,9	11,3
Novi Grad	7,5	8,2	6,3	6,5	7,9	6,2
Grad Sarajevo	54,0	53,6	52,7	52,9	50,6	54,1
Ilidža	39,2	41,7	42,8	43,9	47,0	41,4
Vogošća	3,8	3,0	2,6	1,8	1,8	2,1
Hadžići	1,4	0,6	0,6	0,2	0,0	0,2
Ilijaš	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trnovo	1,7	1,2	1,3	1,1	0,7	2,3
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3. Noćenja

3.1. Broj noćenja domaćih turista

Tokom 2015. godini zabilježeno je 95.499 noćenja domaćih turista u KS.. Najviše noćenja domaćih turista je u općini Ilidža 32.050 i njihovo učešće u ukupnom broju noćenja domaćih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 33,6%. Od ukupnog broja noćenja koja su ostvarena na području KS, u općini Stari Grad ostvareno je 15,3%, u općini Novo Sarajevo 13,5%, Trnovo 13,1%, u Vogošći 9,8%, Centru 8,5%, Novom Gradu 5,7%, i Hadžićima 0,6%.

U 2010. godini u Kantonu je zabilježeno 80.569 noćenja domaćih turista. Najviše noćenja domaćih turista bilo je u općini Ilidža 28.780 i njihovo učešće u ukupnom broju noćenja domaćih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 35,7%, a najmanje učešće imale su općine Novo Sarajevo 5,6% i Trnovo sa 6,3%.

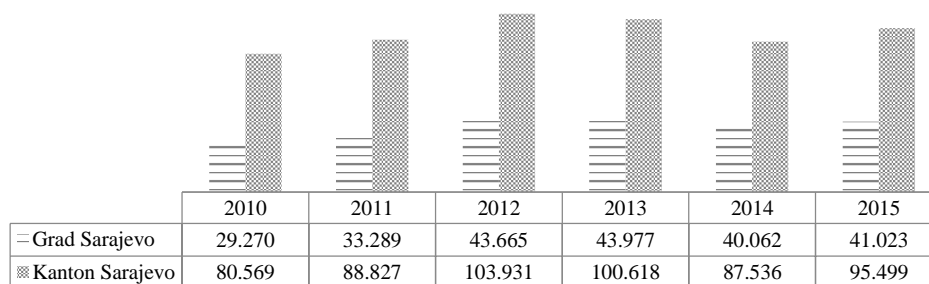
U Kantonu Sarajevo u periodu 2010. do 2015. broj noćenja domaćih turista je rastao prosječno godišnje po stopi od 3,5%, odnosno u 2015. veći je za 18,5% u odnosu na 2010. godine. Najveću stopu rasta, u posmatranom periodu, ima općina Novo Sarajevo 23,2%. Najmanju prosječnu stopu, odnosno negativnu ima općina Hadžići (35,8%).

Učešće noćenja domaćih turista Grada u Kantonu Sarajevo 2015. godine je 43%, a 2010. godine 36,3%.

Tabela 13. Broj noćenja domaćih turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015	Indeks 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Stari Grad	9.659	10.085	10.326	11.436	13.125	14.568	8,6	150,8
Centar	8.253	9.326	8.566	13.172	7.943	8.076	-0,4	97,9
Novo Sarajevo	4.546	8.002	19.021	13.914	12.630	12.927	23,2	284,4
Novi Grad	6.812	5.876	5.752	5.455	6.364	5.452	-4,4	80,0
Grad Sarajevo	29.270	33.289	43.665	43.977	40.062	41.023	7,0	140,2
Ilidža	28.780	34.680	39.036	39.124	34.328	32.050	2,2	111,4
Vogošća	12.164	9.926	9.453	8.367	9.330	9.365	-5,1	77,0
Hadžići	5.243	2.669	2.651	1.111	0	571	-35,8	10,9
Ilijaš								
Trnovo	5.112	8.263	9.126	8.039	3.816	12.490	19,6	244,3
Kanton Sarajevo	80.569	88.827	103.931	100.618	87.536	95.499	3,5	118,5

Broj noćenja domaćih turista

Graf 7.

Tabela 14. Broj noćenja domaćih turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stari Grad	12,0	11,4	9,9	11,4	15,0	15,3
Centar	10,2	10,5	8,2	13,1	9,1	8,5
Novo Sarajevo	5,6	9,0	18,3	13,8	14,4	13,5
Novi Grad	8,5	6,6	5,5	5,4	7,3	5,7
Grad Sarajevo	36,3	37,5	42,0	43,7	45,8	43,0
Ilidža	35,7	39,0	37,6	38,9	39,2	33,6
Vogošća	15,1	11,2	9,1	8,3	10,7	9,8
Hadžići	6,5	3,0	2,6	1,1	0,0	0,6
Ilijaš	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trnovo	6,3	9,3	8,8	8,0	4,4	13,1
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3.2. Broj noćenja stranih turista

U 2015. godini evidentirano je 597.458 noćenja stranih turista na području KS. Najviše noćenja stranih turista je na općini Ilidža 235.092 i njihovo učešće u ukupnom broju noćenja stranih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo je 39,3%.

Od ukupnog broja noćenja stranih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo u Starom Gradu je 29,3%, u Novom Sarajevu 12,2%, u Centru je 11,8%, u Novom Gradu 4,5%, Vogošći 1,8%, Trnovu 0,8% i Hadžićima 0,2%

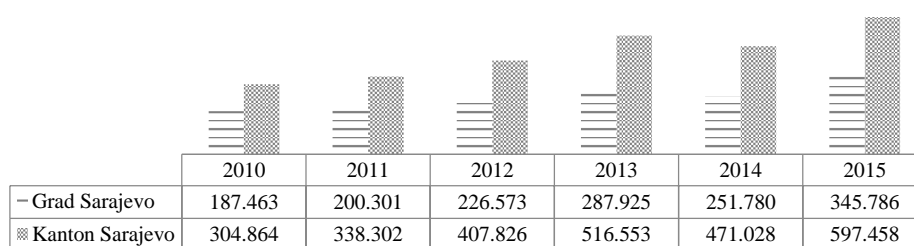
Broj noćenja stranih turista koji su posjetili Kanton Sarajevo u 2015. godini veći je skoro 1,9 puta nego 2010. kada je bilo 304.864 noćenja, a stopa rasta u tom periodu iznosi 14,4%.

Učešće noćenja stranih turista Grada u Kantonu Sarajevo 2015. godine je 57,9%, i manje je u odnosu na 2010. godine kada je bilo 61,5%.

Tabela 15. Broj noćenja stranih turista

Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015	Indeks 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Stari Grad	96.348	93.887	106.500	129.943	123.177	175.324	12,7	182,0
Centar	59.937	53.976	47.351	55.774	37.347	70.337	3,3	117,4
Novo Sarajevo	12.464	26.872	50.031	74.077	63.821	72.950	42,4	585,3
Novi Grad	18.714	25.566	22.691	28.131	27.435	27.175	7,7	145,2
Grad Sarajevo	187.463	200.301	226.573	287.925	251.780	345.786	13,0	184,5
Ilidža	101.960	128.502	167.347	218.586	210.845	235.092	18,2	230,6
Vogošća	11.311	7.094	11.174	5.155	6.233	10.756	-1,0	95,1
Hadžići	1.531	327	968	151	0	986	-8,4	64,4
Ilijaš					0			
Trnovo	2.599	2.078	1.764	4.736	2.170	4.838	13,2	186,1
Kanton Sarajevo	304.864	338.302	407.826	516.553	471.028	597.458	14,4	196,0

Broj noćenja stranih turista

Graf 8.

Tabela 16. Broj noćenja stranih turista - struktura (%)

Općina	Godina					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stari Grad	31,6	27,8	26,1	25,2	26,2	29,3
Centar	19,7	16,0	11,6	10,8	7,9	11,8
Novo Sarajevo	4,1	7,9	12,3	14,3	13,5	12,2
Novi Grad	6,1	7,6	5,6	5,4	5,8	4,5
Grad Sarajevo	61,5	59,2	55,6	55,7	53,5	57,9
Ilidža	33,4	38,0	41,0	42,3	44,8	39,3
Vogošća	3,7	2,1	2,7	1,0	1,3	1,8
Hadžići	0,5	0,1	0,2	0,0	0,0	0,2
Ilijaš	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trnovo	0,9	0,6	0,4	0,9	0,5	0,8
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3.3. Ukupan broj noćenja

Kanton Sarajevo je u 2015. godini evidentirao 692.957 noćenja svih turista, što je za 307.524 noćenja turista odnosno skoro 1,8 puta više nego 2010. godine, kada je evidentirano 385.433 noćenja turista. Broj noćenja turista u periodu 2010. do 2015. godine rastao je godišnje po stopi od 12,4%.

Tokom posmatranog perioda najviše noćenja evidentirano je na općini Ilidža i to sa tendencijom povećanja učešća u ukupnom broju noćenja Kantona sa 33,9% u 2010. na 38,6% 2015. godine. U 2015. godini najveće učešće noćenja u ukupnom broju noćenja Kantona ima općina Ilidža 38,6%, a najmanje općina Hadžići 0,2%.

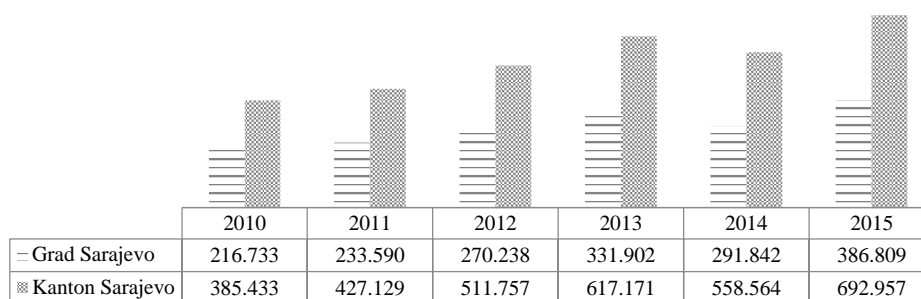
U 2015. godini u Gradu je evidentirano 386.809 noćenja turista što je za skoro 1,8 puta više nego 2010. kada je u Gradu evidentirano 216.733 noćenja turista.

Učešće noćenja turista Grada u Kantonu Sarajevo 2015. je 55,8%, a 2010. godine 56,2%.

Tabela 17. Ukupan broj noćenja

Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015	Indeks 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Stari Grad	106.007	103.972	116.826	141.379	136.302	189.892	12,4	179,1
Centar	68.190	63.302	55.917	68.946	45.290	78.413	2,8	115,0
Novo Sarajevo	17.010	34.874	69.052	87.991	76.451	85.877	38,2	504,9
Novi Grad	25.526	31.442	28.443	33.586	33.799	32.627	5,0	127,8
Grad Sarajevo	216.733	233.590	270.238	331.902	291.842	386.809	12,3	178,5
Ilidža	130.740	163.182	206.383	257.710	245.173	267.142	15,4	204,3
Vogošća	23.475	17.020	20.627	13.522	15.563	20.121	-3,0	85,7
Hadžići	6.774	2.996	3.619	1.262	0	1.557	-25,5	23,0
Ilijaš								
Trnovo	7.711	10.341	10.890	12.775	5.986	17.328	17,6	224,7
Kanton Sarajevo	385.433	427.129	511.757	617.171	558.564	692.957	12,4	179,8

Ukupan broj noćenja

Graf 9.

Tabela 18. Ukupan broj noćenja – struktura(%)

Općina	Godina					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stari Grad	27,5	24,3	22,8	22,9	24,4	27,4
Centar	17,7	14,8	10,9	11,2	8,1	11,3
Novo Sarajevo	4,4	8,2	13,5	14,3	13,7	12,4
Novi Grad	6,6	7,4	5,6	5,4	6,1	4,7
Grad Sarajevo	56,2	54,7	52,8	53,8	52,2	55,8
Ilidža	33,9	38,2	40,3	41,8	43,9	38,6
Vogošća	6,1	4,0	4,0	2,2	2,8	2,9
Hadžići	1,8	0,7	0,7	0,2	0,0	0,2
Ilijaš	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trnovo	2,0	2,4	2,1	2,1	1,1	2,5
Kanton Sarajevo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4. Iskorištenost kapaciteta i prosječna dužina boravka

U Kantonu Sarajevu je u 2015. godini iskorištenost kapaciteta (odnos broja noćenja i smještajnih kapaciteta u toku jedne godine) iznosila 29,9%. Najveća iskorištenost kapaciteta je u općini Ilidža 36,7%, zatim u Centru 34,5%, Novom Sarajevu 31,5%, Starom Gradu 28,8% i td.

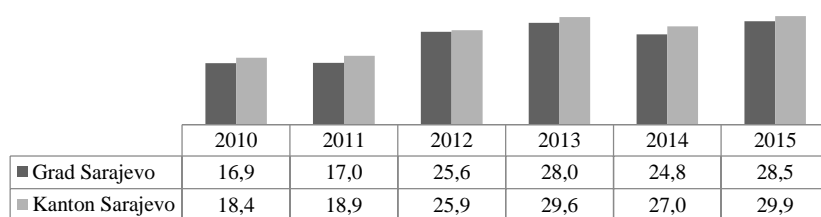
U Kantonu Sarajevo iskorištenost smještajnih kapaciteta 2010. godine bila je 18,4%. Tokom posmatranog perioda iskorištenost kapaciteta u Kantonu ima tendenciju rasta po prosječnoj stopi od 10,1%.

U periodu od 2010. do 2015. godine iskorištenost kapaciteta u Gradu se povećavala, mada je u odnosu na Kanton Sarajevo 2015. godine manja i iznosi 28,5%.

Tabela 19. Iskorištenost kapaciteta

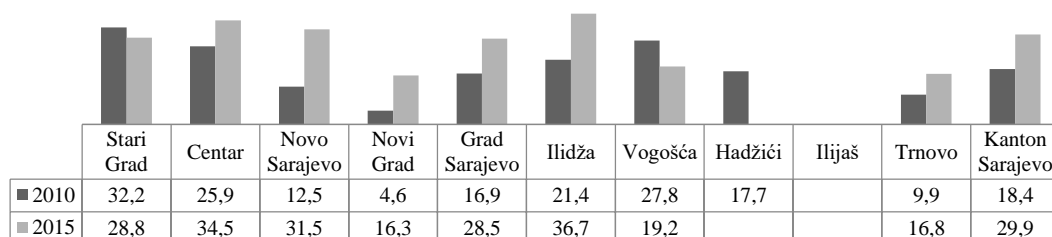
Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Stari Grad	32,2	30,9	29,6	32,8	32,8	28,8	-2,2
Centar	25,9	24,9	19,8	23,7	15,7	34,5	5,9
Novo Sarajevo	12,5	14,4	29,1	31,8	26,7	31,5	20,2
Novi Grad	4,6	5,8	20,2	18,2	18,3	16,3	28,6
Grad Sarajevo	16,9	17,0	25,6	28,0	24,8	28,5	10,9
Ilidža	21,4	23,9	29,1	34,4	31,0	36,7	11,4
Vogošća	27,8	20,2	24,5	16,1	47,4	19,2	-7,2
Hadžići	17,7	7,8	8,3			6,3	-18,7
Ilijaš							
Trnovo	9,9	13,3	14,0	19,4	9,1	16,8	11,1
Kanton Sarajevo	18,4	18,9	25,9	29,6	27,0	29,9	10,1

Iskorištenost turističkih kapaciteta

Graf 10.

Iskorištenost turističkih kapaciteta po općinama

Graf 11.

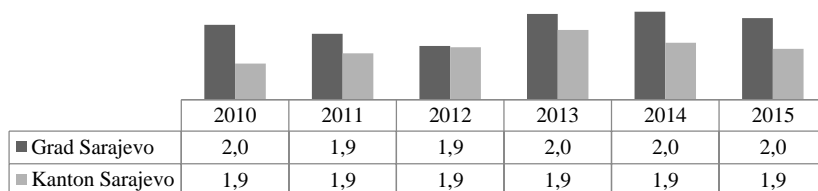
U 2015. godini prosječna dužina boravka turista (odnos broja noćenja i broja turista) u Kantonu Sarajevo je 1,9, a u Gradu Sarajevu 2 dana.

Dužina boravka u općinama kreće se od 1,4 u Novom Gradu do 2,8 dana u Hadžićima, a nema većih odstupanja ni u odnosu na prethodne godine.

Tabela 20. Prosječna dužina boravka turista

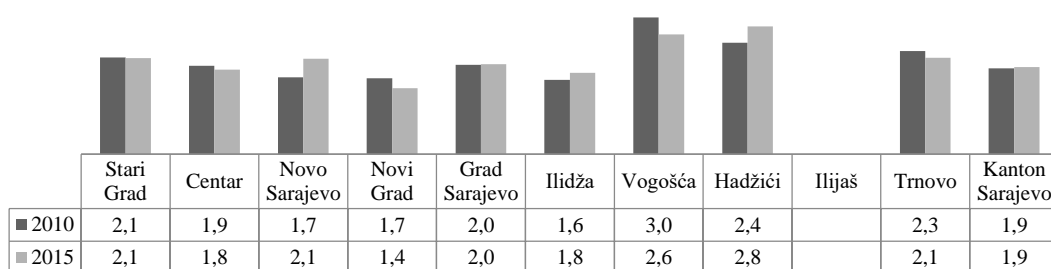
Općina	Godina						Stopa rasta 2010-2015
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Stari Grad	2,1	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	-0,1
Centar	1,9	2,0	1,9	2,1	2,1	1,8	-0,9
Novo Sarajevo	1,7	1,9	1,7	1,8	2,0	2,1	4,4
Novi Grad	1,7	1,7	1,7	1,6	1,5	1,4	-2,8
Grad Sarajevo	2,0	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0	0,1
Ilidža	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Vogošća	3,0	2,5	3,0	2,3	3,0	2,6	-2,6
Hadžići	2,4	2,3	2,3	1,8		2,8	2,8
Ilijaš							
Trnovo	2,3	3,9	3,1	3,5	3,1	2,1	-1,4
Kanton Sarajevo	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	0,3

Prosječna dužina boravka

Graf 12.

Prosječna dužina boravka po općinama kanton

Graf 13.

5. Uporedni pokazatelji

Uporedni pokazatelji stopa rasta Kantona Sarajevo od 2010 do 2015. po obrađenim obilježjima turizma iz ove informacije pokazuju da je najbrže rastao broj ostvarenih noćenja 12,4% i broj turista 12,1%. Najsporiji rast, ostvaren je po broju ležaja sa stopom rasta od 2,1%.

Stopa rasta broja poslovnih jedinica od 2010-2015. najveća je u općini Trnovo 24,6%, te u Starom Gradu 23,5% i td. Najmanju stopu rasta broja poslovnih jedinica, odnosno negativnu ima općina Ilidža 2,6%

Najveću stopu rasta broja soba imala je općina Trnovo 16,6%, Novo Sarajevo 13,5%, te Stari Grad 10,4%, a najmanju stopu rasta u posmatranom periodu, odnosno negativnu, imaju općine Novi Grad 17,1% i Centar 4%

Općina Novo Sarajevo u periodu 2010-2015. bilježi najveću stopu rasta broja ležaja, 15%, kao i Stari Grad Najmanju stopu rasta i to negativnu imale su općine Novi Grad 18,3% i Centar 2,9%.

Broj turista u periodu 2010-2014. najbrže je rastao u općini Novo Sarajevo 32,4%, zatim općini Trnovo 19,2%, Ilidži 13,3%, te u Starom Gradu 12,5%. Najmanju stopu rasta broja turista, odnosno negativnu imala je općina Vogošća 0,4%.

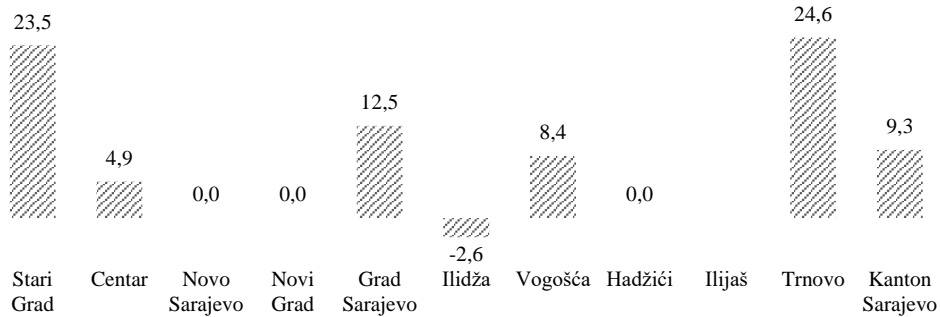
Stopa rasta broja noćenja je najveća u općinama Novo Sarajevo 38,2%, zatim Trnovo 17,6% Ilidži 15,4%, te Starom Gradu 12,4%. Najsporiji rast u broju noćenja, odnosno negativnu stopu rasta imala je općine Vogošća 3%.

Tabela 21. Stope rasta pokazatelja turizma od 2010. do 2015.

Općina	broj jedinica	broj soba	broj ležaja	broj turista	broj noćenja
Stari Grad	23,5	10,4	14,9	12,5	12,4
Centar	4,9	-4,0	-2,9	3,7	2,8
Novo Sarajevo	0,0	13,5	15,0	32,4	38,2
Novi Grad	0,0	-17,1	-18,3	8,0	5,0
Grad Sarajevo	12,5	1,0	1,2	12,1	12,3
Ilidža	-2,6	3,9	3,6	13,3	15,4
Vogošća	8,4	5,4	4,4	-0,4	-3,0
Hadžići	0,0	-14,3	-8,3	-27,5	-25,5
Ilijaš					
Trnovo	24,6	16,6	5,8	19,2	17,6
Kanton Sarajevo	9,3	2,4	2,1	12,1	12,4

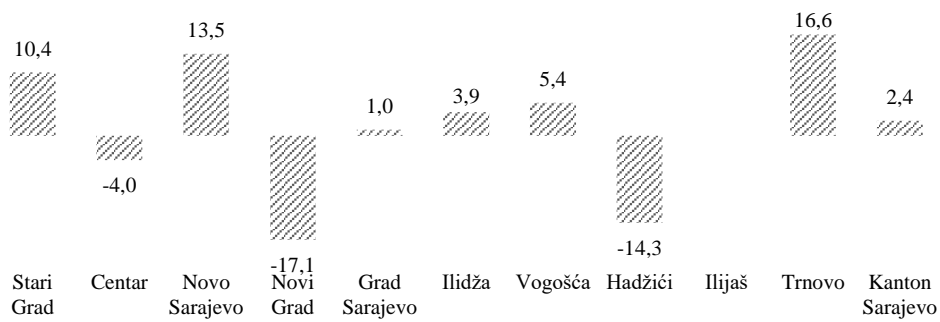
5.1. Uporedni pregled stopa rasta pokazatelja turizma

Stope rasta po općinama
Broj jedinica

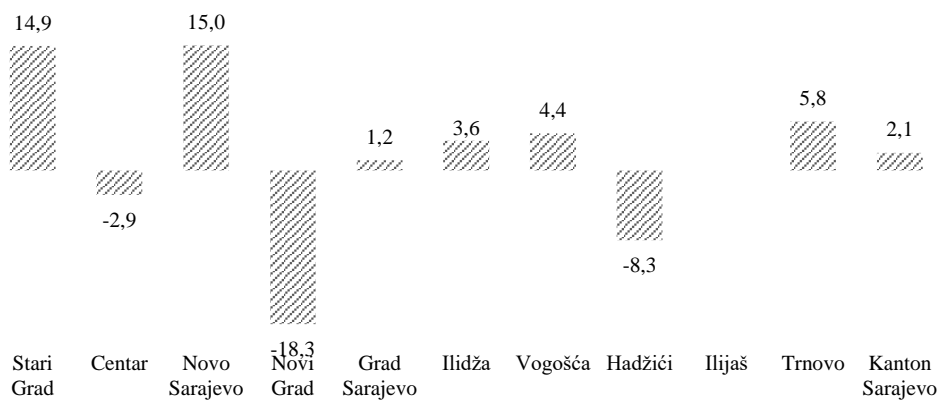
Graf 14.

Stope rasta po općinama
Broj soba

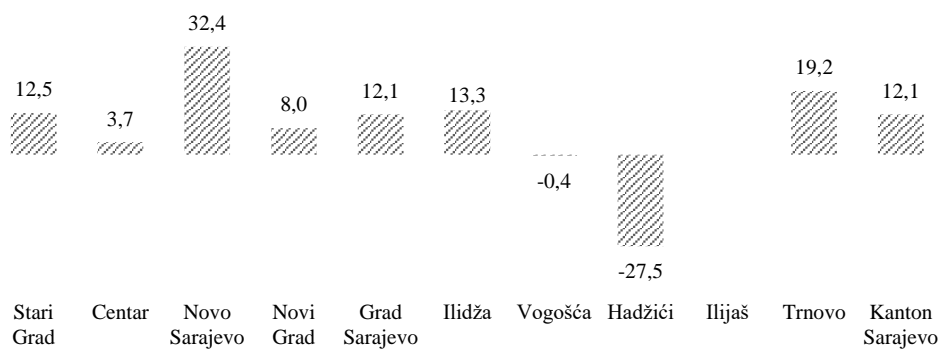
Graf 15.

Stope rasta po općinama
Broj ležaja

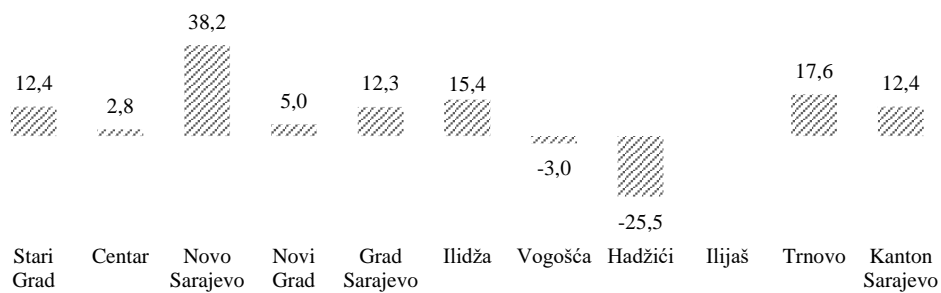
Graf 16.

Stope rasta po općinama
Broj turista

Graf 17.

Stope rasta po općinama
Broj noćenja

Graf 18.

6. Ocjena 2014.

Pokazatelji o turizmu na području Kantona od 2010. godine općenito pokazuje pozitivne tendencije i značajne pomake i tako potvrđuju da turizam postaje jedna od vodećih razvojnih oblasti. U 2015. godini većina pokazatelja turizma u Kantonu ostvarena je u većim vrijednostima u odnosu na prethodnu godinu.

Na području Kantona Sarajevo, krajem 2015. godine, postoji **95 poslovnih jedinica** sa smještajnim kapacitetima, što je više u odnosu na prethodnu godinu. Općina Novo Sarajevo, ima isti broj poslovnih jedinica u 2015. u odnosu na 2014. godinu, povećanje bilježe općine Vogošća i Trnovo od 3 puta, Stari Grad 91,7%, Centar 27,3%, dok je u općini Vogošća za 50,0% manje, općini Centar 10,0% manje poslovnih jedinica 2014. u odnosu na prethodnu godinu.

Smještajni kapaciteti raspolažu sa **3.261 soba**, što je za 1,6% manje nego prethodne godine. Povećanje u 2015. u odnosu na 2014. godinu imaju općine Stari Grad, Novi Grad, Vogošća Trnovo, dok smanjenje bilježe općine Centar, Novo Sarajevo i Ilidža.

U smještajnim kapacitetima ima **6.354 ležaja**, odnosno 12,3% više nego prethodne godine. Povećanje bilježe općine Vogošća (skoro 3,2 puta), Stari Grad (58,6%), Trnovo (57,2%), Novi Grad (8,5%), dok je smanjenje zabilježeno u općinama Centar (21,5%) Ilidža (8,2%), Novo Sarajevo (4,7%).

U 2015. godini Kanton Sarajevo posjetilo je **56.192 domaćih turista**, što je za 20,7% više u odnosu na 2014. godinu. Rast bilježe općine Trnovo 5,7 puta više u 2015. u odnosu na prethodnu godinu, te Centar 45,7%, Vogošća 22,3%, Stari Grad 16,4% i Novo Sarajevo 5,9% a smanjenje općina Novi Grad 3,3%.

Kanton Sarajevo posjetilo je **307.979 stranih turista**, odnosno 25,6% više nego prethodne godine. Značajno povećanje stranih turista u 2015. je u općini Trnovo 2,3 puta, Centru 2,1 puta, Vogošći 98,1%, Starom Gradu 41,4%, dok smanjenje bilježi općina Novi Grad 1,8%, u odnosu na 2014. godinu. U 2015. godini Grad je posjetilo 36,8% više stranih turista nego prethodne godine.

Kanton Sarajevo u 2015. godini posjetilo je ukupno **364.171 turista**, više za 24,8% nego prethodne godine. Povećanje u 2015. u odnosu na prethodnu godinu bilježe općine Trnovo 4,3 puta, Centar 99,4%, Vogošća 49,7%, Stari Grad 38,4%, Novo Sarajevo 9,2%. Smanjenje bilježi općina Novi Grad 2,1%.

Domaći turisti ostvarili su u 2015. godini **95.499 noćenja**, više za 9,1% nego 2014. godine. Najveće povećanje u 2015. godini bilježe općine Trnovo 3,3 puta, Stari Grad 11%, Novo Sarajevo 2,4%, Centar 1,7%, Vogošća 0,4%, a najveće smanjenje općine Novi Grad 14,3% i Ilidža 6,6%.

Strani turisti ostvarili su 597.458 noćenja, što je za 26,8% više nego 2014 godine. Značajno povećanje broja noćenja stranih turista u 2015. je u općini Trnovo, 2,2 puta, Centar 88,3%, Vogošća 72,6%, Stari Grad 42,3%, Novo Sarajevo 14,3%, Ilidža 11,5% dok je smanjenje zabilježeno u općini Novi Grad 0,9% u odnosu na prethodnu godinu.

Turisti u 2015. godini su ostvarili **ukupno 692.957 noćenja** u Kantonu Sarajevo, više za 24,1% nego 2014. godine. Posmatrano po općinama najveće povećanje u 2015. ima općina Trnovo, 2,9 puta više, Centar 73,1%, Stari Grad 39,3%, Vogošća 29,3%, Novo Sarajevo 12,3%, Ilidža 9%, a smanjenje je zabilježeno u općini Novi Grad 3,5%.

U Kantonu Sarajevo u 2014. godini **iskorištenost kapaciteta iznosila je 29,9%** i veća je od iskorištenosti u 2014. kada je iznosila 27%. Najveće povećanje iskorištenosti kapaciteta bilježe općina Centar (sa 15,7% u 2014. na 34,5% u 2015), Trnovo (sa 9,1 u 2014. na 16,8% u 2015) dok sljedeće općine bilježe smanjenje, i to Vogošća (sa 47,4% u 2014. na 19,2% u 2015. godini), Stari Grad (sa 32,8% u 2014. na 28,8% u 2015. godini), Novi Grad (sa 18,3% u 2014. na 16,3% u 2015.godini).

U 2015. godini **prosječna dužina boravaka turista** u Kantonu Sarajevo je **1,9 dana** i ista je kao i prethodne godine. Posmatrano po općinama u Novom Sarajevu je došlo do povećanja sa 2,0 dana u 2014. na 2,1 dana u 2015., dok je u ostalim općinama došlo do smanjenja ili je prosječna dužina boravka ostala na istom nivou kao prethodne godi

Pregled tabela

Tabela 1. Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)	4
Tabela 2. Smještajni kapaciteti (poslovne jedinice) - struktura (%)	5
Tabela 3. Broj soba.....	5
Tabela 4. Broj soba - struktura (%)	6
Tabela 5. Broj ležaja.....	7
Tabela 6. Broj ležaja - struktura (%)	7
Tabela 7. Broj domaćih turista	8
Tabela 8. Broj domaćih turista - struktura (%).....	9
Tabela 9. Broj stranih turista	9
Tabela 10. Broj stranih turista - struktura (%)	10
Tabela 11. Ukupan broj turista	11
Tabela 12. Ukupan broj turista - struktura (%)	11
Tabela 13. Broj noćenja domaćih turista.....	12
Tabela 14. Broj noćenja domaćih turista - struktura (%)	13
Tabela 15. Broj noćenja stranih turista.....	13
Tabela 16. Broj noćenja stranih turista - struktura (%)	14
Tabela 17. Ukupan broj noćenja	15
Tabela 18. Ukupan broj noćenja – struktura(%)	15
Tabela 19. Iskorištenost kapaciteta	16
Tabela 20. Prosječna dužina boravka turista	17
Tabela 21. Stope rasta pokazatelja turizma od 2010. do 2015.....	18

Pregled grafova

Graf 1. Broj smještajnih kapaciteta (poslovnih jedinica)	4
Graf 2. Broj soba	6
Graf 3. Broj ležaja	7
Graf 4. Broj domaćih turista	8
Graf 5. Broj stranih turista.....	10
Graf 6. Ukupan broj turista.....	11
Graf 7. Broj noćenja domaćih turista	12
Graf 8. Broj noćenja stranih turista	14
Graf 9. Ukupan broj noćenja	15
Graf 10. Iskorištenost turističkih kapaciteta	16
Graf 11. Iskorištenost turističkih kapaciteta po općinama	16
Graf 12. Prosječna dužina boravka.....	17
Graf 13. Prosječna dužina boravka po općinama kanton	17
Graf 14. Stope rasta po općinama Broj jedinica.....	19
Graf 15. Stope rasta po općinama Broj soba	19
Graf 16. Stope rasta po općinama Broj ležaja	19
Graf 17. Stope rasta po općinama Broj turista	20
Graf 18. Stope rasta po općinama Broj noćenja	20